

Administracinė byla Nr. A-2332-1062/2018

Teismo proceso Nr. 3-62-3-00352-2017-4

Procesinio sprendimo kategorija 37.5

(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2018 m. rugsėjo 24 d.

Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus, Stasio Gagio (kolegijos pirmininkas) ir Ramutės Ruškytės (pranešėja),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo S. R. (S. R.) apeliacinį skundą dėl Kauno apygardos administracinio teismo 2017 m. birželio 22 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo S. R. skundą atsakovui Pravieniškių pataisos namams-atvirajai kolonijai (trečiasis suinteresuotas asmuo Kalėjų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos) dėl sprendimo, nutarimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I.

1. Pareiškėjas S. R. (S. R.) (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į Kauno apygardos administracinį teismą su skundu (b. l. 5–7), kurį vėliau patikslino (b. l. 16–17), prašydamas: 1) panaikinti Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau – ir Pravieniškių PN-AK, atsakovas) direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimą Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“; 2) panaikinti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – ir Kalėjimų departamentas) direktoriaus 2017 m. kovo 1 d. sprendimą Nr. 2S-1152; 3) įpareigoti Pravieniškių PN-AK direktorių panaikinti ne 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 pareiškėjui paskirtą drausminę nuobaudą, o 2016 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 68-1254 paskirtą nuobaudą – perkėlimą į kamerų tipo patalpas 15 parų.

2. Pareiškėjas skunde (patikslintame skunde) nurodė, taip pat pareiškėjas ir jo atstovė teismo posėdžio metu paaiškino, kad Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“ (toliau – ir Nutarimas) buvo panaikinta 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu pareiškėjui paskirta nuobauda – perkėlimas į kamerų tipo patalpas 7 paroms. Tačiau 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirtą nuobaudą pareiškėjas buvo apskundęs Kalėjimų departamentui. Nors ginčijamo Nutarimo priėmimo metu Kalėjimų departamentas dar nebuvo priėmęs sprendimo dėl pareiškėjo skundo, tačiau pataisos įstaigai jau buvo žinoma apie tai, jog Kalėjimų departamento atliekamo tyrimo metu nustatyti pažeidimai, turėję įtakos nuobaudos paskyrimui. Ši informacija pasitvirtino, nes Kalėjimų departamento direktorius 2017 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. N-3 panaikino minėtu 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu pareiškėjui paskirtą drausminę nuobaudą. Taigi, nagrinėjamu atveju skundžiamu Nutarimu pareiškėjui jokia paskatinimo priemonė realiai nebuvo paskirta. Atsižvelgdamas į nurodytas aplinkybes ir manydamas, kad jo teisės yra pažeistos, pareiškėjas pateikė Pravieniškių PN-AK vadovui prašymą pakeisti Nutarimą ir panaikinti ne 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirtą nuobaudą, o 2016 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 68-1254 paskirtą nuobaudą – perkėlimą į kamerų tipo patalpas 15 parų. 2017 m. vasario 9 d. raštu Nr. 7-302 pareiškėjui buvo atsakyta, kad jo prašymas bus išnagrinėtas ir atsakymas pateiktas įstatymų nustatyta tvarka. Kadangi Nutarimo apskundimo terminas, numatytas Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – ir BVK) 183 straipsnio 2 dalyje, būtų pasibaigęs dar iki tol, kol pareiškėjas gautų atsakymą iš pataisos įstaigos vadovo, jis pateikė skundą Kalėjimų departamento direktoriui. Į šį skundą Kalėjimų departamentas atsakė 2017 m. kovo 1 d. sprendimu Nr. 2S-1152 (toliau – ir Sprendimas), kuriame nurodė, kad Nutarimas atitinka teisės aktų reikalavimus.

3. Pareiškėjas teigė, kad ginčijami Nutarimas ir Sprendimas yra nepagrįsti ir naikintini. Nurodė, kad Nutarimu nebuvo pasiekti BVK 140 straipsnio 1 dalyje numatyti paskatinimo priemonių skyrimo tikslai, nes pataisos įstaigos vadovo Nutarimu pareiškėjui buvo panaikinta nuobauda, dėl kurios paskyrimo teisėtumo Kalėjimų departamentas net keletą mėnesių atliko tyrimą ir Pravieniškių PN-AK administracija privalėjo žinoti, jog yra nustatyta daugybė pažeidimų, susijusių su pirmosios nuobaudos paskyrimu. Tuo tarpu nei BVK, nei Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194 patvirtintų Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių (toliau – ir Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės) XXXIV skyriuje, kuriame yra reglamentuojama paskatinimo priemonių ir nuobaudų skyrimo bei vykdymo nuteistiesiems tvarka, nėra numatyta, koku eiliškumu turėtų būti naikinamos paskirtos nuobaudos. Nors Sprendime yra remiamasi Kalėjimų departamento direktoriaus 2014 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-286 patvirtintų Paskatinimo priemonių Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžiose įstaigose laisvės atėmimo bausmes atliekantiems nuteistiesiems skyrimo metodinių rekomendacijų (toliau – ir Rekomendacijos) 5 punktu, kad skatinant nuobaudų turintį nuteistąjį prieš terminą panaikinama viena, seniausiai skatinimo metu galiojanti, anksčiau paskirta nuobauda, pareiškėjas atkreipė dėmesį į tai, jog šis teisės aktas nėra paskelbtas įstatymų nustatyta tvarka. Be to, tai yra poįstatyminis aktas, todėl jis negali prieštarauti aukštesnės galios aktui – įstatymui (t. y. BVK). Atsižvelgęs į nurodytas aplinkybes, pareiškėjas

tvirtino, kad Pravieniškių PN-AK direktorius, siekdamas realiai įgyvendinti įstatymo suteiktą teisę – paskatinti nuteistą už nepriekaištingą elgesį ir stropų darbą, galėjo ir privalėjo pareiškėjui panaikinti tą nuobaudą, dėl kurios panaikinimo pareiškėjo skundą Kalėjimų departamentas jau yra išnagrinėjęs, t. y. Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2016 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 68-1254 paskirtą nuobaudą (perkėlimą į kamerų tipo patalpas 15 parų).

4. Atsakovas Pravieniškių PN-AK atsiliepime į pareiškėjo skundą (b. l. 22–29) prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

5. Atsakovas atsiliepime išsamiai išdėstė aplinkybes dėl Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 pareiškėjui paskirtos nuobaudos ir jos panaikinimo bei pažymėjo, kad bausmių vykdymo teisės aktuose, reglamentuojančiuose paskatinimo priemonių nuteistiesiems skyrimo tvarką, nėra numatyta, koku eiliškumu turėtų būti naikinamos paskirtos nuobaudos.

6. Trečiasis suinteresuotas asmuo Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atsiliepime į pareiškėjo skundą (b. l. 46–48) prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

7. Nurodė, kad Kalėjimų departamente buvo gautas ir išnagrinėtas pareiškėjo 2017 m. vasario 8 d. skundas dėl Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“. Kalėjimų departamentas 2017 m. kovo 1 d. sprendimu Nr. 2S-1152 pareiškėjo skundą išnagrinėjo ir nustatė, kad nėra pagrindo naikinti skundžiamą Nutarimą. Šiuo aspektu pažymėjo, kad pareiškėjo skunde nebuvo pateikta jokių faktinių duomenų ir kitų aplinkybių bei argumentų, leidžiančių abejoti minėto Nutarimo pagrįstumu ir teisėtumu. Akcentavo, kad BVK 141 straipsnio, nustatančio paskatinimo priemonių nuteistiesiems skyrimo tvarką, 6 dalyje įtvirtinta, kad paskatinimo tvarka nuteistajam gali būti prieš terminą panaikinama vienu metu viena pirmiau paskirta nuobauda. Tuo tarpu Kalėjimų departamento direktoriaus 2014 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-286 patvirtintų Rekomendacijų 5 punkte nurodyta, kad skatinant nuobaudų turintį nuteistą prieš terminą panaikinama viena, seniausiai skatinimo metu galiojanti, anksčiau paskirta nuobauda. Todėl skundžiamas Nutarimas atitinka teisės aktų reikalavimus, o įstaigos administracija, skirdama pareiškėjui minėtą paskatinimą, laikėsi nustatyto teisinio reglamentavimo, todėl panaikinti šį Nutarimą nėra teisinio pagrindo. Taip pat pabrėžė, kad Kalėjimų departamentas, kaip centrinė viešojo administravimo institucija, į pareiškėjo skundą atsakė laiku ir išsamiai, šį atsakymą pagrindė teisės normomis, nurodė apskundimo tvarką, atsakymas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio įtvirtintus reikalavimus, yra motyvuotas, teisėtas ir pagrįstas.

II.

8. Kauno apygardos administracinis teismas 2017 m. birželio 22 d. sprendimu (b. l. 108–113) pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą.

9. Teismas nurodė, kad pagal BVK 140 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatas už nepriekaištingą elgesį, iniciatyvą ir aktyvų dalyvavimą įgyvendinant socialinės reabilitacijos priemones, stropų darbą ir gerus mokymosi rezultatus laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems gali būti skiriama paskatinimo priemonė – paskirtos nuobaudos panaikinimas prieš terminą. BVK 141 straipsnio 6 dalis nustato, kad paskatinimo tvarka nuteistajam gali būti prieš terminą panaikinama vienu metu viena pirmiau paskirta nuobauda. Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194, 204 punkte įtvirtinta taisyklė, kad nuteistiesiems, turintiems galiojančių nuobaudų, negalima skirti paskatinimo priemonių, išskyrus panaikinti paskirtą nuobaudą prieš terminą.

10. Šiame kontekste teismas pažymėjo, kad byloje nėra ginčo, jog pareiškėjas paskatinimo skyrimo metu turėjo galiojančių nuobaudų, todėl Pravieniškių PN-AK direktorius, vadovaudamasis Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 204 punktu, pareiškėjui galėjo skirti paskatinimą panaikinant paskirtą drausminę nuobaudą prieš terminą. Tačiau nei BVK, nei Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės nenustato, koku eiliškumu turi būti panaikinamos nuteistajam paskirtos nuobaudos. Kita vertus, Kalėjimų departamento direktoriaus 2014 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-286 patvirtintų Rekomendacijų 5 punkte nustatyta, kad skatinant nuobaudų turintį nuteistąjį prieš terminą, panaikinama viena, seniausiai skatinimo metu galiojanti, anksčiau paskirta nuobauda.

11. Atsižvelgęs į minėtas nuostatas ir į tai, kad Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 nuobauda pareiškėjui buvo seniausiai paskirta, teismas sprendė, jog atsakovas, skatindamas pareiškėją, panaikino ją pagrįstai. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad paskatinimo pareiškėjui skyrimo metu (2017 m. sausio 12 d.) minėta drausminė nuobauda dar nebuvo panaikinta ir buvo galiojanti, kadangi Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimą Nr. 68-1208 Kalėjimų departamentas panaikino tik 2017 m. sausio 26 d. įsakymu. Tuo tarpu BVK 143 straipsnio 5 dalis nustato, kad paskirta nuobauda vykdoma tuoj pat ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jos paskyrimo. Pagal BVK 143 straipsnio 8 dalį nuteistasis turi teisę šio Kodekso 183 straipsnyje nustatyta tvarka apskųsti jam paskirtą nuobaudą aukštesniam pagal pareigas pareigūnui, tačiau skundo padavimas nuobaudos vykdymo nesustabdo. Taigi, nors paskatinimo pareiškėjui skyrimo metu Kalėjimų departamente vyko tyrimas dėl Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirtos nuobaudos teisėtumo, teismo vertinimu, Pravieniškių PN-AK direktorius, spręsdamas dėl paskatinimo pareiškėjui skyrimo, negalėjo 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirtos nuobaudos vertinti kaip negaliojančios.

12. Remdamasis byloje nustatytomis aplinkybėmis, teismas padarė išvadą, kad Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimas Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“ ir Kalėjimų departamento 2017 m. kovo 1 d. sprendimas Nr. 2S-1152, priimtas ginčą išnagrinėjus išankstino ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, yra teisėti ir pagrįsti, todėl nėra jokio pagrindo juos panaikinti pareiškėjo skunde nurodytais argumentais. Kitų aplinkybių, kurios sudarytų pakankamą pagrindą panaikinti šioje byloje skundžiamą Nutarimą ir Sprendimą, teismas nenustatė, todėl pareiškėjo skundą šioje dalyje atmetė kaip nepagrįstą. Be to, teismas nurodė, kad pripažinus, jog ginčijami administraciniai aktai yra teisėti ir pagrįsti, nėra pagrindo tenkinti pareiškėjo išvestinį reikalavimą – įpareigoti Pravieniškių PN-AK direktorių panaikinti ne 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 pareiškėjui paskirtą nuobaudą, o 2016 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 68-1254 paskirtą nuobaudą, todėl skundas dėl šio reikalavimo taip pat atmestinas kaip nepagrįstas.

III.

13. Pareiškėjas S. R. pateikė apeliacinį skundą (b. l. 116–119), kuriame prašo panaikinti Kauno apygardos administracinio teismo 2017 m. birželio 22 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – tenkinti jo skundą.

14. Pareiškėjas mano, kad skundžiamas pirmosios instancijos teismo sprendimas yra nepagrįstas. Teigia, jog teismas nepagrįstai vadovavosi Rekomendacijomis, kadangi Kalėjų departamento direktoriaus 2014 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. V-286, kuriuo patvirtintos Rekomendacijos, nėra nustatyta tvarka paskelbtas Teisės aktų registre. Atsižvelgęs į tai, pareiškėjas pažymi, kad šiuo atveju teismas privalėjo vadovautis BVK ir Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių nuostatomis, kuriose nėra nurodyta, koku eiliškumu turėtų būti naikinamos paskirtos nuobaudos, ir šias normas aiškinti bei taikyti kuo palankiau nuteistajam, t. y. pareiškėjui.

15. Pareiškėjas akcentuoja, kad Pravieniškių PN-AK 2017 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 65-33 panaikino 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirtą nuobaudą, todėl Kalėjų departamento direktoriaus 2017 m. sausio 26 d. sprendimu buvo panaikinta jau negaliojanti 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 skirta drausminė nuobauda. Taigi, realiai jokių teigiamų pasekmių paskatinimo priemonės paskyrimas 2017 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 65-33 nesukėlė. Todėl nagrinėjamu atveju Pravieniškių PN-AK galėjo ir privalėjo panaikinti 2016 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 68-1254 paskirta nuobaudą – perkėlimas į kamerų tipo patalpas penkiolikai parų.

16. Atsakovas Pravieniškių PN-AK atsiliepime į apeliacinį skundą (b. l. 131–132) prašo jį atmesti kaip nepagrįstą ir palikti Kauno apygardos administracinio teismo 2017 m. birželio 22 d. sprendimą nepakeistą.

17. Pravieniškių PN-AK mano, kad pirmosios instancijos teismas visapusiškai ir išsamiai išanalizavo bylos aplinkybes, objektyviai įvertino faktus bei priėmė teisingą sprendimą. Tuo tarpu pareiškėjo apeliacinis skundas yra visiškai nemotyvuotas, abstraktus ir nepagrįstas jokiais argumentais.

18. Trečiasis suinteresuotas asmuo Kalėjų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atsiliepime į apeliacinį skundą (b. l. 127–129) prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

19. Kalėjų departamentas nurodo, kad visiškai sutinka su pirmosios instancijos teismo motyvais, kuriais remdamasis teismas atmetė pareiškėjo skundą. Mano, kad pirmosios instancijos teismas nustatė visas bylai reikšmingas aplinkybes, teisingai taikė materialiosios teisės normas ir nepažeidė proceso teisės normų, todėl priėmė pagrįstą ir teisėtą sprendimą.

20. Pasirengimo nagrinėti bylą metu pareiškėjas pateikė papildomus įrodymus dėl drausminės nuobaudos jam skyrimo aplinkybių 2016 m. rugsėjo 8 d.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV.

21. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“, Kalėjimų departamento direktoriaus 2017 m. kovo 1 d. sprendimo Nr. 2S-1152 teisėtumo ir pagrįstumo bei įpareigojimo Pravieniškių PN-AK direktorių panaikinti ne 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 pareiškėjui paskirtą drausminę nuobaudą, o 2016 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 68-1254 paskirtą nuobaudą – perkėlimą į kamerų tipo patalpas 15 parų, pagrįstumo.

22. Nustatyta, kad Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“ pareiškėjui buvo paskirtas paskatinimas – prieš terminą panaikinta drausminė nuobauda, paskirta 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 už specialiosios pareigos, nustatytos BVK 110 straipsnio 1 dalies 2 punkte, nevykdymą (atsisakymą gyventi administracijos paskirtame būryje).

23. Kalėjimų departamentas, išnagrinėjęs pareiškėjo skundą dėl Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“, 2017 m. kovo 1 d. sprendimu Nr. 2S-1152 konstatavo, jog skundžiamas nutarimas atitinka teisės aktų reikalavimus, todėl panaikinti šį nutarimą nėra teisinio pagrindo.

24. Apeliantas savo skunde teigia, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi Rekomendacijomis, kadangi Kalėjimų departamento direktoriaus 2014 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. V-286, kuriuo patvirtintos Rekomendacijos, nėra nustatyta tvarka paskelbtas Teisės aktų registre.

25. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nurodo, kad jam jokių teigiamų pasekmių paskatinimo priemonės paskyrimas Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 65-33 nesukėlė, nes buvo panaikinta 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirta nuobauda, kuri Kalėjimų departamento direktoriaus sprendimu, kaip nepagrįstai paskirta, buvo netrukus 2017 m. sausio 26 d. panaikinta. Todėl Pravieniškių PN-AK galėjo ir privalėjo panaikinti ne 2016 m. rugsėjo 8 d. paskirtą nuobaudą, o kitą – 2016 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 68-1254 paskirtą nuobaudą.

26. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 140 straipsnio 1 dalimi, teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, neperžengdamas apeliacinio skundo ribų. Pažymėtina, kad byloje nenustatytos aplinkybės, dėl kurių turėtų būti peržengtos apeliacinių skundų ribos, bei nenustatyti sprendimo negaliojimo pagrindai, nurodyti ABTĮ 146 straipsnio 2 dalyje (ABTĮ 140 str. 2 d.), todėl

apeliacinės instancijos teismas šią bylą apeliacine tvarka nagrinėja ir patikrina pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, neperžengdamas apeliacinių skundų ribų (ABTĮ 140 str. 1 d.).

27. Vertinant apeliacinio skundo argumentą dėl drausminės nuobaudos panaikinimo netinkamo eiliškumo ir nepagrįsto Kalėjų departamento direktoriaus 2014 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-286 patvirtintų Rekomendacijų taikymo, pažymėtina, kad:

1. nuteistųjų paskatinimą reglamentuoja BVK. Šio kodekso 140 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad už nepriekaištingą elgesį, iniciatyvą ir aktyvų dalyvavimą įgyvendinant socialinės rehabilitacijos priemones, stropų darbą ir gerus mokymosi rezultatus laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems gali būti skiriama paskatinimo priemonė – paskirtos nuobaudos panaikinimas prieš terminą. BVK 141 straipsnio 6 dalis nustato, kad paskatinimo tvarka nuteistajam gali būti prieš terminą panaikinama vienu metu viena pirmiau paskirta nuobauda. Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194, 204 punkte įtvirtinta taisyklė, kuri nustato, kad nuteistiesiems, turintiems galiojančių nuobaudų, negalima skirti paskatinimo priemonių, išskyrus panaikinti paskirtą nuobaudą prieš terminą. Kaip teisingai pažymėjo pirmosios instancijos teismas, nurodytos teisės aktų nuostatos nenustato, koku eiliškumu turi būti panaikinamos nuteistajam paskirtos nuobaudos. Akcentuotina, kad nurodytas teisinis reglamentavimas tik apibrėžia, jog vienu metu gali būti panaikinta tik viena iki paskatinimo priemonės taikymo paskirta nuobauda.

2. Atsižvelgiant į tai, kad nei BVK, nei Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės, skatinimo atveju galiojant kelioms drausminėms nuobaudoms, nenustato, kurią iš galiojančių drausminių nuobaudų skatinimo metu pataisos įstaigos vadovas gali panaikinti, t. y. nenustato nuobaudų naikinimo eiliškumo, pataisos įstaigų vadovas turi teisę nuspręsti, kurią iš pirmiau paskirtų nuobaudų panaikinti. Iš ginčijamo Pravieniškųjų PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“ turinio nustatyta, kad šis individualus teisės aktas buvo priimtas vadovaujantis BVK 141 straipsniu. Atsižvelgiant į tai, kad Rekomendacijų nuostatos, nustatančios paskatinimo priemonių nuteistiesiems kriterijus, nagrinėjamu atveju nebuvo taikomos, todėl jos atskirai nagrinėjamu atveju nevertintinos.

28. Kartu pažymėtina, kad BVK 141 straipsnio 6 dalies nuostata „paskatinimo tvarka nuteistajam gali būti prieš terminą panaikinama vienu metu viena pirmiau paskirta nuobauda“ reiškia, kad teisė nuspręsti naikinti ar ne paskirtą drausminę nuobaudą, kaip ir nuspręsti, kurią drausminę nuobaudą panaikinti, palikta išimtinai pataisos įstaigų vadovo diskrecijai. Diskrecijos teisė, kaip anksčiau yra pažymėta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, neturi būti aiškinama kaip niekuo nemotyvuotas ir niekuo nesaistomas pasirinkimas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 31 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1570/2012). Tuo atveju, kai pataisos įstaigų vadovas nusprendžia panaikinti vieną iš paskirtų nuobaudų, nuobaudos panaikinimas, vadovaujantis inter alia konstituciniais atsakingo valdymo, teisingumo, gero administravimo principais, jis turi būti realus, t. y. naikinama tokia galiojanti nuobauda, dėl kurios paskyrimo teisėtumo nėra pradėtas tyrimas.

29. Byloje nėra ginčo, kad skundžiamo nutarimo dėl nuteistojo skatinimo priėmimo metu galiojo kelios pareiškėjui skirtos drausminės nuobaudos. Skundžiamu 2017 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 65-33 „Dėl

nuteistojo skatinimo“ Pravieniškų PN-AK direktorius nusprendė panaikinti pareiškėjui 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirtą nuobaudą. Tačiau Kalėjų departamento Imuniteto skyriaus pirmasis poskyris, atlikęs tarnybinį patikrinimą dėl Pravieniškų PN-AK 2-o sektoriaus pareigūnų veiksmų, jau 2017 m. sausio 5 d. buvo surašęs tarnybinio patikrinimo išvadą, pagal kurio 6 punktą Kalėjų departamento Resocializacijos skyriui buvo pasiūlyta įvertinti pareiškėjui paskirtos drausminės nuobaudos teisėtumą. Be to, 2016 m. rugsėjo 15 d. pareiškėjo skundo pagrindu Kalėjų departamente buvo pradėtas tyrimas dėl pareiškėjui 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 68-1208 paskirtos nuobaudos pagrįstumo ir 2017 m. sausio 24 d. surašyta tarnybinio tyrimo išvada Nr. LV-280, kuria siūloma pripažinti, kad 2016 m. rugsėjo 8 d. Pravieniškų PN-AK direktoriaus nutarime Nr. 68-1208 buvo netinkamai įvertintos pažeidimo padarymo aplinkybės, ir šį nutarimą panaikinti. Kalėjų departamento direktoriaus 2017 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 3 Pravieniškų PN-AK direktoriaus 2016 m. rugsėjo 8 d. nutarimas Nr. 68-1208 buvo panaikintas. Iš šių nustatytų faktinių aplinkybių matyti, kad skundžiamo 2017 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“, kuriuo buvo panaikinta drausminė nuobauda, paskirta pareiškėjui 2016 m. rugsėjo 8 d. Pravieniškų PN-AK direktoriaus nutarimu Nr. 68-1208, priėmimo metu buvo atliekamas tarnybinis patikrinimas dėl šios drausminės nuobaudos paskyrimo teisėtumo ir apie tai atsakovas turėjo žinoti.

30. Teisėjų kolegija vertina, kad nagrinėjamu atveju, turėdamas duomenis (priešingų duomenų byloje nėra) apie tai, kad pareiškėjo skatinimo metu atliekamas tarnybinis tyrimas dėl pareiškėjui 2016 m. rugsėjo 8 d. Pravieniškų PN-AK direktoriaus nutarimu Nr. 68-1208 skirtos nuobaudos skyrimo teisėtumo ir pagrįstumo, atsakovas, nusprendęs pareiškėją skatinti, vadovaudamasis konstituciniais atsakingo valdymo, teisingumo, gero administravimo principais, turėjo skirti pareiškėjui kitą paskatinimo priemonę – panaikinti kitą drausminę nuobaudą, dėl kurios paskyrimo teisėtumo klausimas nebuvo iškilęs.

31. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Pravieniškų PN-AK direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimas Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“ bei Kalėjų departamento direktoriaus 2017 m. kovo 1 d. sprendimas Nr. 2S-1152 naikinami ir atsakovas Pravieniškų PN-AK įpareigotinas, vadovaudamasis BVK ir Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių nuostatomis, reglamentuojančiomis paskatinimo ir nuobaudų skyrimo bei vykdymo nuteistiesiems tvarką, iš naujo spręsti paskatinimo priemonės skyrimo pareiškėjui klausimą.

32. Pirmosios instancijos teismas neteisingai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias paskatinimo priemonių skyrimą nuteistiesiems, todėl priėmė neteisėtą ir nepagrįstą sprendimą, kuris, tenkinant pareiškėjo apeliacinį skundą iš dalies, yra naikinamas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 2 punktu, teisėjų kolegija

nusprendžia:

Pareiškėjo S. R. (S. R.) apeliacinį skundą tenkinti iš dalies.

Kauno apygardos administracinio teismo 2017 m. birželio 22 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo skundą patenkinti iš dalies.

Panaikinti Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus 2017 m. sausio 12 d. nutarimą Nr. 65-33 „Dėl nuteistojo skatinimo“.

Panaikinti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2017 m. kovo 1 d. sprendimą Nr. 2S-1152.

Įpareigoti Pravieniškių pataisos namus-atvirąją koloniją iš naujo spręsti pareiškėjo S. R. (S. R.) paskatinimo klausimą.

Sprendimas neskundžiamas.

Teisėjai Laimutis Alechnavičius

Stasys Gagys

Ramutė Ruškytė